

statistische studiën

nummer 68

1983

NATIONAAL INSTITUUT VOOR DE STATISTIEK

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN

KONINKRIJK BELGIE

D / 1983 / 0496 / 4

KONINKRIJK BELGIE
MINISTERIE VAN
ECONOMISCHE ZAKEN

NATIONAAL INSTITUUT VOOR DE STATISTIEK

STATISTISCHE STUDIËN

NUMMER 68

1983

VERKRIJGBAAR BIJ HET **NATIONAAL INSTITUUT VOOR DE STATISTIEK**

Leuvenseweg, 44 - 1000 Brussel

Rubenslei, 2 - 2000 Antwerpen

Coupure rechts, 620 - 9000 Gent

Prijs voor dit nummer: België: 120 F

Buitenland: 170 BF

Postrekeningnr. 000.2005886 23 van het N.I.S., Leuvenseweg, 44, 1000 Brussel

INHOUDSOPGAVE (*)

1. Inleiding	3
2. De absolute produktie per sektor	7
3. De totale produktie	8
4. De produktiestructuur op gemeentelijk vlak	9
5. De produktiestructuur op niveau van de bedrijven	10
6. Eindwaarde en bruto standaardsaldi	12

(*) Uittreksel uit het «Statistisch tijdschrift» nr. 11-12/1982

Het reproduceren van de inhoud van deze publikatie is niet toegestaan, noch geheel, noch gedeeltelijk, noch in de oorspronkelijke, noch in bewerkte vorm, tenzij met schriftelijke machtiging vanwege het Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Het gebruiken van de inhoud van deze publikatie als toelichting of bewijsvoering in een artikel, een boekbespreking of een boek is toegestaan, mits de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld.

Lokalisatie en structuur van de Belgische landbouwproductie

1. INLEIDING

De Belgische landbouwtellingen weerspiegelen de landbouwproductie enerzijds aan de hand van oppervlakten voor wat betreft de teelten, anderzijds aan de hand van stuks vee voor wat betreft de veestapel. Dit verschil in meeteenheden laat een rechtstreekse beoordeling van de produktieomvang van een bedrijf of een regio niet toe. Een synthetische benadering vereist dat elke produktie in eenzelfde eenheid zou uitgedrukt worden.

Teneinde deze leemte aan te vullen werd de Belgische landbouwproductie van 1970 berekend op basis van de eindproduktiewaarden, en dit per kanton (1, 2). Aangezien de eindproduktiewaarde bekomen werd door de waarden van de afzonderlijke produkties op te tellen, was het eveneens mogelijk het belang van elke teelt te berekenen; hierdoor kon tenslotte de produktiestructuur uitgedrukt worden. Uit het resultaat van deze studie kon besloten worden dat de berekening van de eindwaarde steunend op tellingsgegevens waarop opbrengsten, prijzen, commercialiseringscoëfficiënten,... werden toegepast, een behoorlijk inzicht gaf in de regionale landbouwproductie. Het verband met het aantal tewerkgestelde arbeidskrachten is bevredigend waaruit de conclusie kan getrokken worden dat de eindwaarde een goede aanduiding is voor de produktie-intensiteit. Er kunnen nochtans enkele afwijkingen genoteerd worden: de regio's waar de hokdieren (varkens en pluimvee) belangrijk zijn vertonen een eindwaarde die verhoudingsgewijze belangrijker is dan de arbeidskrachtendichtheid het zou laten vermoeden. De verklaring hiervoor ligt voor de hand: de toegevoegde waarde in de hokdierensektor is beperkt aangezien de mengvoeders uit de industrie betrokken worden en de rationalisatie inzake bedrijfsuitrusting een grote produktie toelaat met weinig tewerkstelling.

In dezelfde periode publiceerde het Statistisch Ambt van de E.E.G. (3) een bedrijfsklassifikatie op basis van de bruto-produkties, term die inhoudelijk overeenstemt met de hier gebruikte «eindwaarde». De berekening van de brutoproduktie per regio is niet aan te bevelen: de coëfficiënten (waarden) die

aan de brutoproduktie van elk produkt beantwoorden stemmen overeen met de E.E.G. gemiddelden en het toepassen ervan op de verschillende landbouwregio's van België zou leiden tot een vervormde weergave van de realiteit.

Een belangrijke vooruitgang werd geboekt door het opstellen door de E.G. van een nieuw classificatiesysteem (4, 5) voor de landbouwbedrijven, nu gesteund op regionale «bruto standaardsaldi».

De definitie van bruto standaardsaldi (B.S.S.) luidt als volgt: «Het verschil tussen de standaardwaarden van de produktie en het standaardbedrag van bepaalde directe kosten — bepaald op basis van de periode 1972-1974 —; dit saldo is regionaal gedifferentieerd en wordt bepaald en toegepast op elk bedrijfsonderdeel, hetzij per hectare cultuurgrond bij plantaardige produktie, hetzij per dier bij dierlijke produktie». De bruto standaardsaldi werden gepubliceerd in het Publikatieblad van de E.G. (L 148 van 5.6.1978; besluit 78/463/E.E.G. van de Commissie). Het begrip «bruto standaardsaldo» is niet gelijkwaardig met «inkomen». De gebruikte bruto saldi zijn gemiddelden of gestandaardiseerde waarden die toelaten de potentiële capaciteit van het bedrijf te bepalen. De bruto standaardsaldi (B.S.S.) vormen een goede benadering voor de toegevoegde waarde in de landbouwsector en betekenen hierdoor een vooruitgang t.o.v. de bruto produktie. Twee voorbeelden verduidelijken dit: de produktiewaarde van 1 hectare tarwe bedraagt 31.310 F uitgedrukt in brutoproduktie, 24.600 F in bruto standaardsaldi, dus na aftrek van de specifieke kosten. Voor een mestvarken bedraagt de waarde 9.060 F in brutoproduktie en slechts 1.310 F in bruto standaardsaldi. Deze hoge waarde beantwoordt niet aan de waarde van één varken, maar wel aan de waarde van één varken-jaar. Deze waarden worden namelijk toegepast op de gegevens van de landbouwtelling op 15 mei waarbij het aantal mestvarkens, geteld in de rubriek van de mestvarkens van meer dan 20 kg, (ca. vanaf de leeftijd van twee maand tot bij de slachting, dus tussen 6 en 7 maand) over het jaar gezien zowat driemaal kleiner is dan een varken-jaar. De produktie die beschouwd wordt voor de bepaling van de B.S.S. stemt dus overeen met een periode van 12 maanden.

De B.S.S. zijn nu op vlak van België berekend (als regio binnen de E.G.); tegenover onze geregionaliseerde berekeningen is er nog altijd wel een informatieverlies voor wat betreft de specifieke regionale produktieomstandigheden. De mogelijkheid van overgang van brutowaarde naar toegevoegde waarde is echter op zichzelf een zodanige vooruitgang dat een berekening met «nationale» waarden de moeite loont. Te meer dat het Nationaal Instituut voor de Statistiek en het Statistisch Ambt van de E.G. gegevens publiceren in verband met de bedrijfsklassificatie steunend op de B.S.S. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid om deze resultaten te vergelijken met de globale regionale berekeningen die hier voorgesteld worden (6).

De **originaliteit** van onderhavige studie bestaat dus in het gebruik van een classificatie systeem bestemd om gebruikt te worden op vlak van de individuele bedrijven, en dat nu toegepast worden op de totale landbouwproduktie van ruimtelijke entiteiten (gemeenten). Er is nu een overgang van het micro-economisch naar het macro-economisch niveau.

Methodologie: de berekeningen werden per gemeente uitgevoerd. Sinds 1.1.77 is het aantal gemeenten herleid tot 596. Hiermee levert deze administratieve indeling de fijnste ruimtelijke verdeling op waarvoor statistische gegevens beschikbaar zijn. De gemeenten zijn doorgaans groot genoeg om niet beïnvloed te worden door toevallige afwijkingen die bij een te beperkt aantal bedrijven per ruimtelijke eenheid kunnen optreden. De berekeningen werden uitgevoerd op de landbouw telling van 15 mei 1978. Op deze gegevens werden bij gebrek aan recenter materiaal de «Bruto Standaardsaldi 72/74» gebruikt. Deze steunen op verkoopprijzen en kosten van de periode 1972-1974.

De berekening van de landbouwproduktie in B.S.S. uitgedrukt laat een sectoriële en een totale globalisatie toe alsook een relatieve benadering, die toelaat de produktiestructuren te bestuderen.

De communautaire typologie voor landbouwbedrijven

- Bruto standaardsaldo: het komt erop aan de produktierichting (of technisch-economische gerichtheid) van elk bedrijf te bepalen met behulp van B.S.S. Voor deze berekening wordt elke produktie vermenigvuldigd met zijn B.S.S. De som van al deze produkten levert het totale bruto standaardsaldo van het bedrijf, ook «Economische bedrijfsomvang» genoemd.
- De «Produktierichting» is de produktiestructuur

van een bedrijf, zoals gekenmerkt door de relatieve bijdragen van de bedrijfsonderdelen in het totale bruto standaardsaldo van dit bedrijf. In deze studie wordt het niveau «bedrijf» vervangen door het niveau «regio» of «gemeente».

- Het behoren van een gemeente tot een zekere gerichtheidsklasse steunt op het onderscheid tussen vijf hoofdproduktierichtingen (akkerbouw, tuinbouw-, groenten en bloemen-, blijvende teelten, graasdieren, hokdieren) waarvan het relatief belang in aanmerking wordt genomen om de technisch-economische gerichtheid te bepalen. De belangrijkste klassegrenzen zijn 1/3 en 2/3.
- Indien meer dan tweederden bereikt worden door één enkele hoofdproduktierichting heeft men een «dominant» type.
- Indien de belangrijkste produktierichting tussen 1/3 en 2/3 van het totaal bereikt en geen andere 1/3 bereikt, bekomt men een «type met een bepaald accent».
- Indien twee hoofdproduktierichtingen elk 1/3 van het totaal bereiken bekomt men een «tweepolig» type.

Worden dus beschouwd te behoren tot:

- Een «tweepolig type»: de bedrijven waarvan de activiteiten overeenkomen met twee technisch-economische gerichtheden met een bepaald accent, dus met twee polen, en waarvan het B.S.S. van elk van deze polen begrepen is tussen 1/3 en 2/3 van het totaal B.S.S. van het bedrijf.
- Een «type met een bepaald accent»: de bedrijven waarvan de activiteiten overeenstemmen met één enkele pool die 1/3 tot 2/3 van het totaal B.S.S. vertegenwoordigt, terwijl de andere polen maximum 1/3 van dit totaal uitmaken.
- Binnen de rundveehouderijsector wordt een bijkomend onderscheid gemaakt tussen melkvee en mestvee. Hierdoor wordt het aantal types met een bepaald accent of tweepolige typen (met rundveehouderij als belangrijkste produktierichting) verhoogd. De gevolgen van dit bijkomend onderscheid worden verder in het artikel besproken.
- Sommige tweepolige typen zijn in de E.G.-typologie niet uitdrukkelijk voorzien omdat de combinatie op bedrijfsvlak uitzonderlijk is. Dit neemt echter niet weg dat op ruimtelijk vlak sommige combinaties van twee bedrijfstypes mogelijk zijn: in de groenteproducerende gebieden van Zandig-Vlaanderen zijn de kleine bedrijven

effectief georiënteerd naar een intensieve tuinbouw maar de grotere bedrijven zijn vaak op rundveehouderij gericht. Deze combinatie (823:

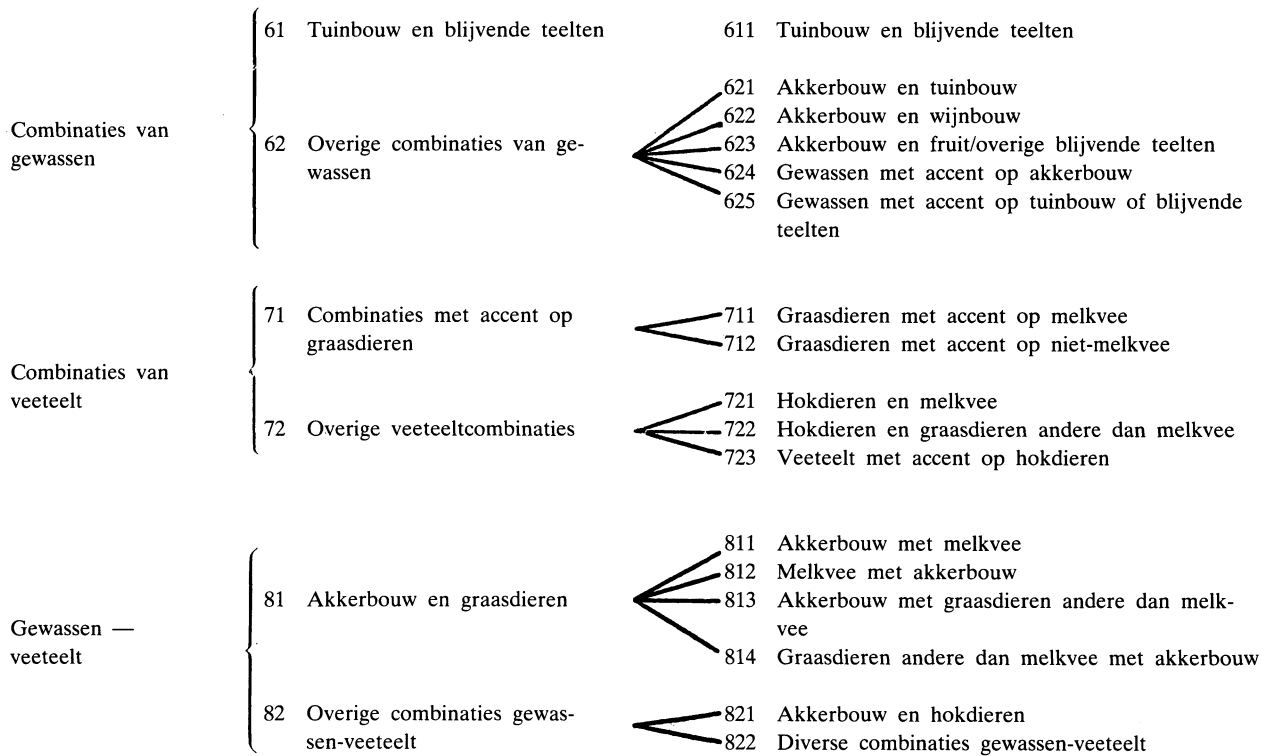
tweepolig type: tuinbouw en graasdieren) op macro-economisch vlak werd hier toegevoegd voor het opstellen van de kaart.

Tabel 1. — CLASSIFICATIE VAN DE LANDBOUWBEDRIJVEN VOLGENS PRODUKTIERICHTING

De hoofdproduktierichting of de produktierichting overtreft de tweederden van het totaal (Dominant Type)

Hoofdproduktierichting		Produktierichting	
Code	Benaming	Code	Benaming
Akkerbouw	11 Granen	111	Granen, uitgezonderd rijst
		112	Rijst
		113	Granen, rijst inbegrepen
	12 Overige akkerbouw	121	Hakvruchten
		122	Granen en hakvruchten
		123	Diverse akkerbouwgewassen (*)
Tuinbouwgroenten en bloemen	21 Tuinbouwgroenten en bloemen	211	Tuinbouwgroenten in open grond
		212	Tuinbouwgroenten onder glas
		213	Tuinbouwgroenten in open grond en onder glas
		214	Bloemen in open grond
		215	Bloemen onder glas
		216	Bloemen in open grond en onder glas
		217	Diverse tuinbouwgroenten en bloemen (**)
Blijvende teelten	31 Wijnbouw	311	Kwaliteitswijn
		312	Tafelwijn
		313	Tafeldruiven
		314	Gemengde wijnbouw
	32 Fruit/overige blijvende teelten	321	Fruit
		322	Citrusvruchten
		323	Olijven
		324	Diverse blijvende teelten
Graasdieren	41 Melkvee	411	Melkkoeien, specialisatie
		412	Melkkoeien en jongvee
	42 Jong- en mestvee	421	Jong- en mestvee (zoogkoeien)
		422	Jong- en mestvee (andere)
	43 Gemengde rundveehouderij	431	Melkvee met jong- en mestvee
		432	Jong- en mestvee met melkvee
	44 Overige graasdieren	441	Schape
		442	Rundvee en schape
443		Diverse graasdieren	
Hokdieren	51 Varkens	511	Fokvarkens
		512	Mestvarkens
		513	Fok- en mestvarkens
	52 Overige hokdieren	521	Leghennen
		522	Slachtpluimvee
		523	Varkens en pluimvee
		524	Diverse hokdieren

Eén hoofdproduktierichting (type «met accent op») of twee hoofdproduktierichtingen (tweepolig type) bereiken tussen een derde en tweederden van het totaal

Bron: E.E.G.

Tabel 1 geeft de classificatie weer van de landbouwbedrijven naar produktierichting. De volgende twee voorbeelden zullen het toepassen van het classificatiesysteem verduidelijken.

Voorbeeld 1: een bedrijf van 10 ha heeft als produkties:

	B.S.S./ eenheid (F)	Totaal (F)
5 ha wintertarwe	24.600	123.000
5 ha suikerbieten	36.680	183.400
50 mestvarkens	1.310	65.500
5 zeugen	8.270	41.350
		413.250

De pool «akkerbouw» bereikt ongeveer 3/4 van de totale waarde. Het bedrijf behoort dus tot de hoofdproduktierichting «akkerbouw». Geen enkele (bijzondere) andere produktierichting bereikt 2/3 van de eindwaarde. Het gaat hier dus over een type «123», «diverse akkerbouwgewassen». Indien de tarwe en de suikerbieten elk 1/3 van het totaal zouden bereiken, zou men een tweepolig type «122» hebben, «granen en hakvruchten».

Voorbeeld 2: een bedrijf van 15 ha heeft als produkties:

	B.S.S./ eenh. (F)	Totaal (F)	
5 ha suikerbieten	36.680	183.400	{ 183.400
10 ha grasland (de waarde ervan is in die van de runderen begrepen)	P.M.		
50 mestvarkens	1.310	65.500	{ 88.580
4 zeugen	8.270	33.080	
3 runderen jonger dan 1 jaar	5.040	15.120	{ (201.530)
4 vrouwelijke runderen van 1 tot 2 jaar	5.470	21.820	
3 vaarzen van 2 jaar en meer	7.030	21.090	
10 melkkoeien	14.350	143.500	
2 mannelijke runderen van 1 tot 2 jaar	4.110	8.220	{ 222.210
2 mannelijke runderen van 2 jaar en meer	6.230	12.460	
TOTAAL			504.190

Geen enkele pool bereikt de twee derden van het totaal, maar de polen «akkerbouw» en «rundveehouderij» bereiken elk 1/3 van het totaal. Het is dus een tweepolig type akkerbouw en runderen. De melkkoeien zijn dominant (meer dan 2/3) in de melkveestapel, (som van de runderen van minder dan 1 jaar, de vrouwelijke runderen van 1 tot 2 jaar

en de vaarzen van twee jaar en meer + de melkkoeien).

Daarenboven is de waarde bereikt alleen maar door de «melkvee»-stapel, groter dan die van de pool «akkerbouw». Het gaat hier dus over een tweepolig type «812», melkvee met akkerbouw.

2. DE ABSOLUTE PRODUKTIE PER SECTOR

2.1. Akkerbouw (kaart 1)

De ruimtelijke verdeling van de akkerbouw is zeer ongelijk. De produktie-intensiteit uitgedrukt in B.S.S.-waarde ten opzichte van de totaal betaalde oppervlakte is bijzonder klein in de gemeenten van de Hoge Ardennen en van de Weidestreek-Luik, alsook in het Noorden van de Antwerpse Kempen.

Ze is nog gering in de Kempen, de Ardennen, de Venen en Famenne en in enkele gemeenten van de Zandstreek, in het bijzonder in de provincie Antwerpen en in mindere mate in de provincie Oost-Vlaanderen. De hoogste waarden worden bereikt in het oostelijk deel van de Leemstreek en in een groep gemeenten in het westen van dezelfde streek, namelijk in het Doornikse en het zuiden van West-Vlaanderen. In de gebieden die grenzen aan beide voornoemde zwaartepunten noteert men eveneens nog een lage intensiteit. Er treedt nochtans een breuk op binnen in de Leemstreek en dit in Centraal-Henegouwen. Voor de rest is de akkerbouw belangrijk in een aantal gemeenten van de Zandleemstreek en de Scheldepolders.

De andere gemeenten van de Zandstreek, de Zandleemstreek en de Condroz zijn gekenmerkt door intermediaire waarden.

2.2. Tuinbouw + Blijvende teelten (kaart 2)

De tuinbouw omvat hier de totale groenteproduktie (zowel op tuinbouw- als op landbouwbedrijven). De produktie van tuinbouwteelten is duidelijk geconcentreerd in het centraal deel van Vlaanderen, zonder evenwel een onafgebroken zone met hoge intensiteit te vormen. De belangrijkste kern wordt gevormd door de groentestreek tussen Antwerpen en Mechelen maar er zijn uitbreidingen naar de Zuiderkempen en het noorden van de provincie Brabant. De periferie (behalve naar het zuiden toe) van de Brusselse agglomeratie komt eveneens duidelijk tot uiting. Deze homogeniteit in de cijfers verdoezelt verschillen in de geteelde produkten: groenten in tuinbouwbedrijven ten westen van Brussel; witloofproduktie ten noordoosten van Brussel (op

landbouwbedrijven); druiventeelt onder glas in het zuidoosten van Brussel.

De Gentse agglomeratie vormt eveneens een belangrijke kern, in het bijzonder ten oosten ervan waar de sierplantenteelt, in open lucht of onder glas, domineert. De verlenging naar het oosten (Wetteren) beantwoordt aan het belangrijkste boomkwekerijcentrum van het land.

Naast deze driehoek Antwerpen - Mechelen - Brussel en Gent dienen het noordoosten van het Hageland (aangrenzend maar in feite onafhankelijk van de eerst genoemde kern Antwerpen - Mechelen) genoemd te worden, beide op de fruitteelt gericht, en tenslotte de kern in het centrum van West-Vlaanderen op de groenteteelt gericht.

De rest van Vlaanderen, in het bijzonder het westen van West-Vlaanderen, het noorden van Limburg, het centraal deel van de Antwerpse Kempen en het zuiden van Oost-Vlaanderen kennen een geringe intensiteit, vaak van dezelfde grootte-orde als veel gemeenten uit de Leemstreek. In deze streek gaat het om groenteteelt voor de inmaaknijverheid. In de rest van Wallonië is de tuinbouw praktisch te verwaarlozen.

2.3. Rundveehouderij (kaarten 3+ 4)

Hoewel rundveehouderij theoretisch in alle Belgische landbouwstreken kan bedreven worden, merkt men een sterke ongelijke ruimtelijke spreiding; de rundveehouderij is belangrijk in de Zandstreek van Oost- en West-Vlaanderen, in de Antwerpse Kempen (in mindere mate in de Limburgse Kempen), de Luikse Weidestreek en de Hoge Ardennen.

De rundveehouderij is t.o.v. de betaalde oppervlakte weinig belangrijk in de Brabantse en Limburgse Zandleemstreek, in de Leemstreek (met uitzondering van het centraal deel van Henegouwen waar deze produktierichting wel belangrijker is; cfr. minder belangrijke akkerbouw in dat gebied), de Jura-streek en de meeste gemeenten van Condroz.

De niet vernoemde gemeenten zijn door tussenliggende waarden gekenmerkt.

Kaart 4 drukt de waarde uit (in B.S.S.) van de rundveehouderij, maar nu uitgedrukt t.o.v. de voederoppervlakte (grasland, groenvoedergewassen; voederknol- en wortelgewassen). Het bekomen beeld is voor sommige streken erg verschillend. De intensiteit is bijzonder hoog in het grootste deel van Oost- en West-Vlaanderen, slechts in enkele gemeenten van de Kempen en de Luikse Weidestreek, maar ook in een groot deel van de Leem-

streek; de Zandleemstreek van Oost- en West-Vlaanderen en de Scheldepolders komen nu met een hogere intensiteit naar voren als op de vorige kaart. Voor de Leemstreek kan dit verklaard worden door een associatie suikerbieten-mestvee; voor de provincie Oost- en West-Vlaanderen kan een associatie vooropgesteld worden rundveehouderij-maïsteelt, zelf zwaar bemest in functie van de belangrijke hokdierenproductie.

In het centrum van Vlaams-Brabant blijft de dichtheid, evenals op vorige kaart, beperkt. Hier is de rundveestapel werkelijk weinig belangrijk. Slechts de minst gunstige delen staan onder weide, terwijl noch de akkerbouw (graanteelt, aardappelen; weinig bieten en maïs) noch de tuinbouw bijprodukten levert voor de rundveehouderij.

In Venen en Famenne, in de Ardennen en de Jura is de waarde t.o.v. de voederoppervlakte minder uitgesproken. Dit kan door twee verschijnselen uitgelegd worden: het gaat vooral om natuurlijke weiden (dus minder maïs en voedergewassen dan in Vlaanderen) die daarbij minder productief zijn of minder intensief gebruikt worden dan in de rest van het land. Samen leiden deze twee kenmerken tot een lage produktiedichtheid t.o.v. de voederoppervlakte.

Daar waar in de Zand-, Zandleem- en Leemstreek, er een afwijking tussen beide kaarten optreedt in de richting van een hogere intensiteit (wat ook de klasse moge zijn op kaart 3), merkt men dat voor de Ardennen, De Venen en Famenne en de Jurastreek er een afwijking in de andere richting optreedt. De kaart rundveehouderij/voederoppervlakte vormt alleszins een goede weergave van het al of niet rationeel gebruik van de produktiefactor «grond».

2.4. Hokdieren (kaart 5)

Twee grote zones met hoge produktie-intensiteit kunnen onderscheiden worden:

- de Kempen met uitbreidingen in het noordoosten van Brabant (Hageland) en de rest van de provincie Limburg;
- West- en Oost-Vlaanderen, behalve het zuidoosten van deze laatste provincie. Het centrum van West-Vlaanderen (met Ardoorie-Wingene als zwaartepunt) vormt de zone met de hoogste intensiteit van het land.

In de rest van het Vlaamse land is de intensiteit weinig belangrijk. Het gaat hoofdzakelijk over het centrale deel van het Vlaamse land waar de tuinbouw belangrijk is. In Wallonië, is de intensiteit weinig belangrijk. Men noteert nochtans verschillen: waarden die hoger zijn dan het Waalse gemiddelde

worden genoteerd in de meeste gemeenten van de Leemstreek, in het noorden van de Weidestreek Luik (met een kern — overblijfsel van een oude en belangrijke maar nu kwijnende produktie — in het Land van Herve) en het plateau in het zuidelijk deel van de Ardennen.

3. DE TOTALE PRODUKTIE (kaart 6)

Naar de totale waarde kunnen we België in drie grote zones onderverdelen: het noordelijk deel, nl. het Vlaamse landsgedeelte, met een B.S.S.-waarde die, op enkele gemeenten na, de 40.000 F overschrijdt; Midden-België, in grote lijnen overeenkomend met de Leemstreek, de Condroz (op een aantal gemeenten aan de Famenne grenzend na) en naar het oosten toe de Weidestreek-Luik en de Hoge Ardennen, gekenmerkt door B.S.S. van 25.000 F tot 40.000 F/ha. Slechts enkele gemeenten in het noorden van de Weidestreek-Luik («Land van Herve») overschrijden de 40.000 F/ha-waarde. Het zuidoosten van België, d.w.z. de Venen en Famenne, de Ardennen, de Jurastreek, zijn — op enkele uitzonderingen na — gekenmerkt door gemeenten met een B.S.S.-waarde lager dan 25.000 F.

Terwijl deze twee zones die Wallonië uitmaken elk zeer homogeen zijn, is dit niet het geval voor het Vlaamse land dat sterk heterogeen is. Er komen kernen te voorschijn met een hoge intensiteit: de gemeenten vanaf het zuiden van Antwerpen tot in het oosten van het arrondissement Mechelen; het Gentse; het centrale deel van West-Vlaanderen.

Indien men de volgende klasse erbij betreft, bekomt men een groot gebied, de hogergenoemde kernen omvattend, dat we kunnen begrenzen met een lijn Turnhout-Leuven-Overijse in het oosten, een lijn gaande van Overijse naar Gent over Aalst in het zuidoosten; een lijn gaande van Gent naar Poperinge in het zuidwesten; van Poperinge naar Brugge in het westen, terwijl op enkele uitzonderingen na (enkel Poldergemeenten) de staatsgrens in het noorden deze intensieve streek afbakt. De minst intensieve gemeenten (minder dan 40.000 F B.S.S./ha) zijn gelegen in de Westvlaamse Polders, in het zuidoosten van Oost-Vlaanderen, het zuidwesten van Vlaams-Brabant (Pajottenland) en enkele gemeenten in de provincie Limburg.

Ten einde een bijkomende dimensie in te brengen werd deze intensiteit/ha voorgesteld met een carto-

gram waarbij elke gemeente voorgesteld wordt door haar beteelde oppervlakte en dit op ongeveer dezelfde schaal als de gemeenten in hun geheel. De «blanco-ruimten» stellen dus de beboste of verstedelijkte ruimten voor. Het contrast tussen het beboste zuidoosten en het agrarische Midden-België is duidelijk. In het noorden van het land kunnen drie delen onderscheiden worden: de Kempen met een geringe beteelde oppervlakte (omwille van bossen en verstedelijking); het centrale deel waar de agrarische ruimte de concurrentie ondervindt van de verstedelijking; het westelijk agrarische deel. Indien men daarbij de produktie-intensiteit/ha beschouwt, bekomt men voor dat landsdeel een produktiewaarde die in absolute cijfers zeer omvangrijk is.

4. DE PRODUKTIESTRUKTUUR OP GEMEENTELIJK VLAK

De kaart die de klassificatie — steunend op het relatief deel van de sectoren — weergeeft per gemeente, laat toe vorige beschrijvingen en kaarten te synthetiseren. In grote lijnen kan men van zuid naar noord volgende produktiegebieden onderscheiden (kaart 7):

a) Het zuidoosten van België is gekenmerkt door een produktie georiënteerd op rundveehouderij. Het gaat over de landbouwstreken Jura, Ardennen, Hoge Ardennen, Luikse Weidestreek, Weidestreek-Venen, Famenne. In ongeveer alle gemeenten van deze regio's overschrijdt de rundveehouderijsector de tweederden van de totale produktie. Slechts enkele gemeenten van de Jurastreek en van het zuiden van het arrondissement Dinant (Ardennen) scoren minder dan 2/3. De akkerbouw vormt hier de tweede belangrijkste sector. Binnen dit ruim gebied zijn de Weidestreek-Luik en de Hoge Ardennen gekenmerkt door een hogere produktie-intensiteit (B.S.S. waarden/ha die 40 tot 90 % hoger liggen dan in de gemeenten van de andere regio's), uiteraard omwille van een hogere intensiteit van de rundveeproduktie. De E.G.-typologie laat toe enkele varianten te onderscheiden in het bijzonder het contrast tussen de gemeenten van de Hoge Ardennen en de Luikse Weidestreek gekenmerkt door een «melkvee»-type en de rest van het zuidoosten gekenmerkt door «melkvee met jong- en mestvee». In dit laatste geval is het voldoende dat de rundveeproduktie in haar geheel de tweederden van de totale landbouw-

produktiewaarde zou bereiken; in het geval van het «melkvee»-type wordt het 2/3 quorum reeds bereikt door een beperkter aantal rubrieken, nl. de melkkoeien, de dieren van minder dan één jaar en de vrouwelijke dieren van meer dan één jaar (uitgezonderd de zoogkoeien). Daarenboven is er een tweede vereiste: de melkkoeien moeten (in B.S.S.) de tweederden van de som van vorige rubrieken bereiken. Deze dubbele vereiste heeft belangrijke gevolgen: in de praktijk beantwoordt het «melkvee-type» aan een landbouwproduktie waar de rundveehouderij zeer belangrijk is; immers, het totaal van de rundveehouderij zal ruim de tweederden overschrijden. Het feit dat de tweede vereiste (2/3 voor de melkkoeien) niet toegepast wordt in het geval waar de vorige rubrieken (koeien, kalveren, vrouwelijke runderen) de tweederden niet bereikt, beantwoordt aan een informatieverlies binnen de rundveestapel. Immers deze kan even «melkgericht» zijn maar het feit dat hij (iets minder) belangrijk is in de totale landbouwproduktie, verschuift zulke produktiestructuur naar een type «gemengde rundveehouderij»,... Dit type kan dus op twee manieren bereikt worden: een reële zwakkere gerichtheid op melk of een geringer aandeel van de rundveehouderij in het totaal. Twee gemeenten van het Ardens plateau behoren tot het type «jong- en mestvee met melkvee». Dit zijn gemeenten waar de melkkoeien (steeds in M.B.S.) niet het vierde bereiken van de totale landbouwproduktie. Er is hier een reële afkeer t.o.v. de melkproduktie.

b) Midden-België wordt gekenmerkt door een gemengde produktie georiënteerd naar akkerbouw en rundveehouderij: het betreft de Leemstreek en de Condroz en een van west naar oost gerichte strook (deels in de Zandleemstreek) van een aantal gemeenten ten noorden van de taalgrens (vooral in het zuiden van Oost-Vlaanderen). In Condroz en Centraal-Henegouwen gaat het over een tweepolig type rundvee (belangrijkste sector) — akkerbouw. In het zuidoosten van Oost-Vlaanderen en het zuidwesten van Vlaams-Brabant is de rundveesector zelfs werkelijk belangrijker en men bekomt types «graasdieren met accent op melkvee», of «graasdieren met accent op niet-melkvee». In het tweepolig type wordt hetzelfde onderscheid doorgevoerd. Dit onderscheid tussen gemeenten van het type «melkvee met akkerbouw» en «graasdieren andere dan melkvee met akkerbouw» (dit is de officiële term!) leidt tot dezelfde opmerking als voor de

typen dominant voor rund(melk)vee: er is in de praktijk een groter aandeel van de runderen nodig in het totaal om tot een «melkvee-type» te komen omdat het niet het totaal van de runderen is maar de voorgenoemde specifieke rubrieken die minstens één derde van de totale waarde moeten bereiken, en die daarbij nog belangrijker moeten zijn dan de sector «akkerbouw». Het is dus een type waar de rundveehouderijsector duidelijk belangrijker is dan de akkerbouwsector. Een gelijk aandeel van de twee sectoren leidt tot het type «graasdieren andere dan melkvee met akkerbouw» hoewel binnen deze graasdierenkudde de structuur duidelijk «melkvee» gericht kan zijn. In de rest van Midden-België, is het grootste aantal van de gemeenten gekenmerkt door een produktie «met accent op akkerbouw» of door een tweepolig type, maar met rundvee-sector als tweede belangrijkste sector na akkerbouw.

In het zuiden van Limburg en het zuidoosten van Vlaams-Brabant, is de tweede belangrijkste sector de varkens- en pluimveeteelt (met akkerbouw als belangrijkste sector); ten zuiden van Sint-Truiden treft men er een associatie fruitteelt-akkerbouw aan.

c) Een onderverdeling van Laag-België in grote produktiezones is minder evident. In grote lijnen zou men drie zones kunnen onderscheiden: de Kempen, het centrale deel van het Vlaamse land, beide Vlaanderen ten westen van de Schelde.

— De Kempen vormen een nogal homogene regio. In de meeste gemeenten overheerst de runderenproduktie (zij het als «tweepolig-type», zij het als type «met accent op»), terwijl de hokdieren de tweede belangrijkste sector vormen. De (toevallige) lokalisatie van grote produktie-eenheden kan sommige onregelmatigheden in de ruimtelijke verdeling verklaren.

— Het centrale deel van het Vlaamse land is gekenmerkt door een dominantie van de tuinbouw; deze bereikt meer dan tweederden van de totale produktie ten zuiden van Antwerpen, in de streek van Mechelen, in het noordoosten van Vlaams-Brabant, ten oosten van de Brusselse en Gentse agglomeratie. In het centrale deel van Vlaams Brabant ligt het accent op de tuinbouwsector vóór de akkerbouwsector (het gaat hoofdzakelijk om een combinatie witloof-graangewassen, deze laatsten verzekeren de vruchtwisseling). Tussen Gent, Mechelen en Brussel ligt het accent op de tuinbouwsector,

maar andere sectoren (runderen, hokdieren) komen nu op de tweede plaats.

In het Hageland en het zuiden van de provincie Limburg (vochtig Haspengouw) ligt het accent op de fruitteelt. In veel gemeenten wordt het aandeel van éénderde door de fruitteelt niet bereikt omdat de hokdierensector en de rundveehouderij er een zeker belang hebben. Hierdoor komt geen enkele sector tot uiting in de typologie.

— Vlaanderen, ten westen van de Schelde, is de zone die globaal gezien door een uitgesproken polyproduktie wordt gekenmerkt. In het centrale deel van West-Vlaanderen (in het bijzonder in de Zandleemstreek) is de hokdierenproduktie het belangrijkste (1/3 tot 2/3 van het totaal in B.S.S.), en dit met uitzondering van Roeselare en omgeving waar de tuinbouw (groenten) deze eerste plaats inneemt. In deze grote zone met intensieve hokdierenproduktie is de rundveehouderij de tweede belangrijkste sector. In de Zandstreek van beide Vlaanderen en in talrijke Poldergemeenten is de rundveehouderijsector de belangrijkste vóór die der hokdieren, in de overige Poldergemeenten wordt deze plaats door de akkerbouw ingenomen. Een aantal gemeenten uit de omgeving van Roeselare onderscheiden zich niet specifiek; de polyproduktie (groente-teelt, hokdieren, rundveehouderij, akkerbouw) overheerst er, maar elke sector bereikt er in absolute cijfers een niet te verwaarlozen absolute waarde.

Het is vanzelfsprekend dat er zich gelijkenissen voordoen tussen de kaart van de typologie en die van de totale waarde. De twee laatste zones: Vlaanderen ten westen van de Schelde en het centrale deel van het Vlaamse Land bereiken, dank zij enerzijds de intensieve hokdierenproduktie die zich voegen bij een intensieve rundveehouderij en anderzijds dank zij een belangrijke tuinbouwproduktie, de hoogste produktiewaarden per oppervlakte-eenheid.

De Kempen, met een intensieve rundveehouderij en een belangrijke hokdierenproduktie, komen op de volgende plaats; produktiewaarden die hoger zijn dan in de volgende gebieden worden er bereikt. Omwille van de rundveehouderij als enige sector en de minder intensieve bedrijfsvoering worden de laagste waarden bekomen in Hoog-België. Door de combinatie van akkerbouw met rundveehouderij (eventueel minder belangrijk t.o.v. akkerbouw, maar toch vrij intensief) bereiken de gemeenten van Midden-België een eindwaarde/ha die belangrijker is dan in de gemeenten van Hoog-Belgie.

Tabel 2

PROVINCIES	Aantal landbouw- bedrijven × 100	Percentage gespecialiseerde bedrijven (1)	Gemiddelde oppervlakte van de land- bouwbedrijven	Europese grootte-eenheden/ bedrijf (2)	Economische omvang van de regio's (3)
Antwerpen	148,3	82 %	6,1 ha	8,8	130,0
Brabant	222,8	62 %	7,6 ha	6,7	149,4
Henegouwen	132,0	59 %	17,3 ha	11,9	156,8
Luik	128,7	83 %	14,0 ha	9,8	125,9
Limburg	120,0	64 %	7,3 ha	7,6	91,0
Luxemburg	87,5	81 %	17,4 ha	8,6	75,3
Namen	77,5	74 %	22,4 ha	12,2	95,0
Oost-Vlaanderen	241,0	61 %	6,8 ha	8,7	210,2
West-Vlaanderen	222,7	42 %	10,0 ha	11,8	262,5
België	1.380,7	65 %	10,6 ha	9,4	1.296,1

(1) Meer dan 2/3 van het totaal in B.S.S. zijn afkomstig van één hoofdproduktierichting: akkerbouw of tuinbouw (groenten en fruit) of blijvende teelten of graasdieren of hokdieren.

(2) Één Europese grootte-eenheid (E.G.E.) komt overeen met 1.000 Europese rekeneenheden (gemiddelde waarde 1972-1974) bruto standaardsaldo.

(3) Uitgedrukt in 1.000 Europese grootte-eenheden.

Tabel 3

PROVINCIES	Produktierichting van de landbouwbedrijven (1975)								
	Gespecialiseerde bedrijven					Combinaties van gewassen	Combinaties van veeteelt	Gewassen- veeteelt	
	Akkerbouw	Tuinbouw (groenten en bloemen)	Blijvende teelten	Graasdieren	Hokdieren				
Antwerpen	100	5	16	2	49	10	3	8	7
Brabant	100	21	7	13	16	5	10	7	21
Henegouwen	100	12	1	1	43	2	2	5	34
Luik	100	8	1	1	69	4	4	4	9
Limburg	100	6	3	11	32	12	9	13	14
Luxemburg	100	2	—	—	78	1	—	9	10
Namen	100	9	2	1	60	2	2	4	20
Oost-Vlaanderen	100	6	10	3	35	7	3	20	16
West-Vlaanderen	100	8	4	1	18	11	6	29	23
België	100	9	6	4	39	7	5	13	17

5. DE PRODUKTIESTRUKTUUR OP NIVEAU VAN DE BEDRIJVEN

Het enquêteprogramma inzake de structuur van de landbouwbedrijven in 1975 door Eurostat uitgevoerd laat toe enkele kenmerken te ontwaren op vlak van de landbouwbedrijven en dit op het niveau van de provincies voor wat België betreft (tabel 3).

Men telt in België 65 % gespecialiseerde bedrijven, dit betekent dat op die bedrijven meer dan 2/3 van de totale waarde (in B.S.S.) van één enkele hoofdproduktierichting afkomstig is. Deze specialisatiegraad verschilt naargelang de provincies. Hij is meer uitgesproken in het zuiden van Wallonië en in de provincie Antwerpen; in het zuiden van Wallonië zijn het hoofdzakelijk rundveebedrijven; in de provincie Antwerpen zijn deze ook overheersend, maar

er zijn ook bedrijven gespecialiseerd in tuinbouw of in hokdierenproductie. In de provincie Limburg worden in verschillende produktierichtingen gespecialiseerde bedrijven genoteerd (rundvee, hokdieren, fruit), maar er komen ook veel polyvalente bedrijven voor. De cijfers van de provincie Henegouwen geven de toestand in de Leemstreek goed weer: twee bedrijfstypen domineren: de rundveehouderijbedrijven en de akkerbouw-rundveebedrijven, terwijl de akkerbouwbedrijven slechts voor 12 % tussenkomen. Zij zijn evenwel voor 23 % van de totale produktie verantwoordelijk; gespecialiseerde akkerbouwbedrijven zijn dus grote bedrijven. De rundveebedrijven (43 % van het aantal bedrijven) vertegenwoordigen slechts 21 % van de totale produktie van de provincie; deze specialisatie is dus op kleinere bedrijven geconcentreerd.

De provincies Brabant en Oost-Vlaanderen tellen 62 % en 61 % gespecialiseerde bedrijven, behorend tot verschillende sectoren: runderen, akkerbouw, tuinbouw, hokdieren. Oost-Vlaanderen telt hiernaast 20 % gemengde bedrijven gewassen-veeteelt.

Tenslotte wordt West-Vlaanderen gekenmerkt door een klein aantal gespecialiseerde bedrijven (runderen, hokdieren) en door een belangrijk percentage gemengde bedrijven (29 % in de veeteeltsector; 23 % gewassen-veeteelt). Deze laatste zijn middelgrote of grote bedrijven want zij concentreren 31 en 26 % van de totale produktie. Deze bedrijven zijn dus typisch voor West-Vlaanderen.

De analyse van tabel 2 toont aan dat de gemiddelde omvang van de bedrijven in de verschillende provincies kleinere verschillen vertoont indien deze uitgedrukt is in grootte-eenheden bruto standaardsaldi, dan in oppervlaktematen. Er treedt een soort compensatie op tussen bedrijfsoppervlakte en bedrijfssysteem. De kleinste gemiddelde oppervlakte wordt in de provincie Antwerpen genoteerd (6,8 ha), de grootste in de provincie Namen (22,4 ha). In economische omvang uitgedrukt bekomt men de laagste waarde in Brabant (6,7) en de grootste in Namen (12,2) maar ze bereikt 11,8 (× 1.000 ERE) in West-Vlaanderen.

Tabel 4

	EINDWAARDE				BRUTO STANDAARDSALDI (B.S.S.)								Gemiddelde bedrijfsoppervlakte ha	
	% van elke regio	Typologie	F/ha	(3) : (5)	F/ha (× 1.000)	Akkerbouw (%)	Tuinbouw + blijvende teelten (%)	Runderen (%)	Hokdieren (%)	Typologie	% elke regio	B.S.S./volrijds tewetkgestelde × 1.000 F		Index
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
Polders	4,4	722	69,1	167	41,4	28,9	7,8	36,1	27,2	712	4,6	533	120	15,9
Zandstreek	26,8	723	163,3	194	84,2	6,1	40,7	27,8	25,4	625	23,8	461	104	6,4
Kempen	13,6	723	140,7	238	59,0	2,7	17,3	48,7	31,3	711	9,8	436	98	7,4
Zandleemstreek	26,4	723	102,5	180	56,9	21,8	26,4	28,2	23,6	822	25,3	426	96	8,3
Leemstreek	14,7	814	47,1	137	34,5	48,4	7,9	32,8	10,9	624	18,5	496	112	17,8
Weidestreek Luik ...	3,6	41	56,8	160	35,5	2,1	6,0	82,6	9,3	41	3,9	405	91	12,6
Condroz	4,0	712	31,7	129	24,5	39,1	3,5	53,7	3,7	814	5,4	523	118	24,9
Hoge Ardennen	1,2	41	41,6	151	27,2	1,0	0,1	96,6	2,3	41	1,4	257	58	10,3
Weidestreek Venen	0,4	431	30,7	138	22,2	6,0	—	91,5	2,5	431	0,6	385	87	18,9
Famenne	1,6	431	25,4	132	19,2	11,1	0,5	86,2	2,2	431	2,1	415	94	24,2
Ardennen	2,6	431	25,2	122	20,6	5,6	2,0	87,4	5,0	431	3,7	323	73	17,7
Jura	0,7	431	23,2	132	17,6	12,8	1,9	81,8	3,5	431	0,9	341	77	22,3
	100,0										100,0		100	
		72,8 Vlaanderen										65,5 Vlaanderen		
		27,1 Wallonië										34,4 Wallonië		
		0,1 Brussel										0,1 Brussel		

6. EINDWAARDE EN BRUTO STANDAARDSALDI

In tabel 4 wordt per landbouwstreek de produktie uitgedrukt enerzijds in eindwaarde, anderzijds in bruto standaardsaldi. Per definitie zijn de eerste waarden groter dan de tweede. Het is vooral interessant na te gaan hoe de verhouding tussen beide van de ene tot de andere regio verschilt. In de Kempen en in de Zandstreek, bereikt de eindwaarde het dubbele of meer van de waarde uitgedrukt in bruto standaardsaldi omwille van de kosten voor de aankoop

van industriële mengvoeders voor de hokdieren en in mindere mate voor het rundvee en van de aangekochte brandstof voor de verwarming van de serres.

Aangezien de verhouding eindwaarde/waarde in B.S.S. 3,5 bereikt voor de hokdieren, 1,55 voor de runderen (1,8 voor de melkkoeien, merkkelijk minder voor de andere), ongeveer 1,25 voor de tuinbouwsector en de akkerbouw, bereikt de verhouding de hoogste waarde in het noorden van het land, intermediaire waarden in de melkveegebieden in het noordoosten van Wallonië, terwijl de geringste waar-

den bereikt worden in de overige gebieden gericht op de akkerbouw of gemengde rundveehouderij.

Het Vlaamse landsgedeelte concentreert 72,8 % van de landbouwproductie in totale eindwaarde uitgedrukt, 65,5 % in «toegevoegde waarde» (B.S.S.) uitgedrukt. Kortom, de bruto standaardsaldi geven het best de verdeling weer van de faktor arbeid tussen de verschillende sectoren, de eindwaarde weerspiegelt goed de omvang van de transacties; de eindwaarde legt, t.o.v. de bruto standaardsaldi, teveel nadruk op de sectoren met lage toegevoegde waarde maar benadrukt hierdoor wel de aanwezigheid van een belangrijke industrie of handel in intermediaire goederen of in afgewerkte produkten (mengvoederindustrie, veilingen, slachthuizen,...).

De classificatie weerspiegelt eveneens deze verschillen. De hokdierensector komt op de eerste plaats in de regio's van het Vlaamse land wanneer de typologie gebruikt wordt steunend op de eindwaarden; deze sector verdwijnt of komt op de tweede plaats in de B.S.S.-typologie waar de rundvee- of tuinbouwsector als belangrijkste naar voren komen.

De totale waarde per ha bevestigt de studie op

gemeentelijk vlak, namelijk een hoge intensiteit in Vlaanderen (behalve voor de Polders met een grotere gemiddelde bedrijfsoppervlakte), een geringere intensiteit in Midden-België en een zwakker in het zuidoosten. Per arbeidskracht uitgedrukt, bekomt men een andere rangschikking. Twee verschijnselen kunnen genoteerd worden:

1. De verschillen tussen de regionale waarden zijn minder belangrijk indien ze uitgedrukt worden per arbeidskracht dan per hectare. De verhouding 1 (Jura) tot 4,8 (Zandstreek) is nu 1 (Hoge Ardennen) tot 2,1 (Polders).
2. Er is een duidelijke invloed van de gemiddelde bedrijfsgrootte. De produktiewaarde per voltijdse arbeidskracht is het grootst in de regio's met grote ondernemingen maar een intensiteitsverschil tussen de landbouwsystemen in Wallonië en Vlaanderen kan een groot deel van de inversies verklaren.

Et. VAN HECKE

Instituut voor Sociale en Economische Geografie, K.U.Leuven.

(1) Van Hecke E.: De regionale eindwaarde en structuur van de landbouwproductie in België. Tijdschrift van de Belgische Vereniging voor Aardrijkskundige Studies, 1976,2, p. 187-265.

(2) Van Hecke E.: La régionalisation de la valeur de la production agricole belge. Courrier hebdomadaire 731, Centre de recherche et d'information socio-politiques. Bruxelles.

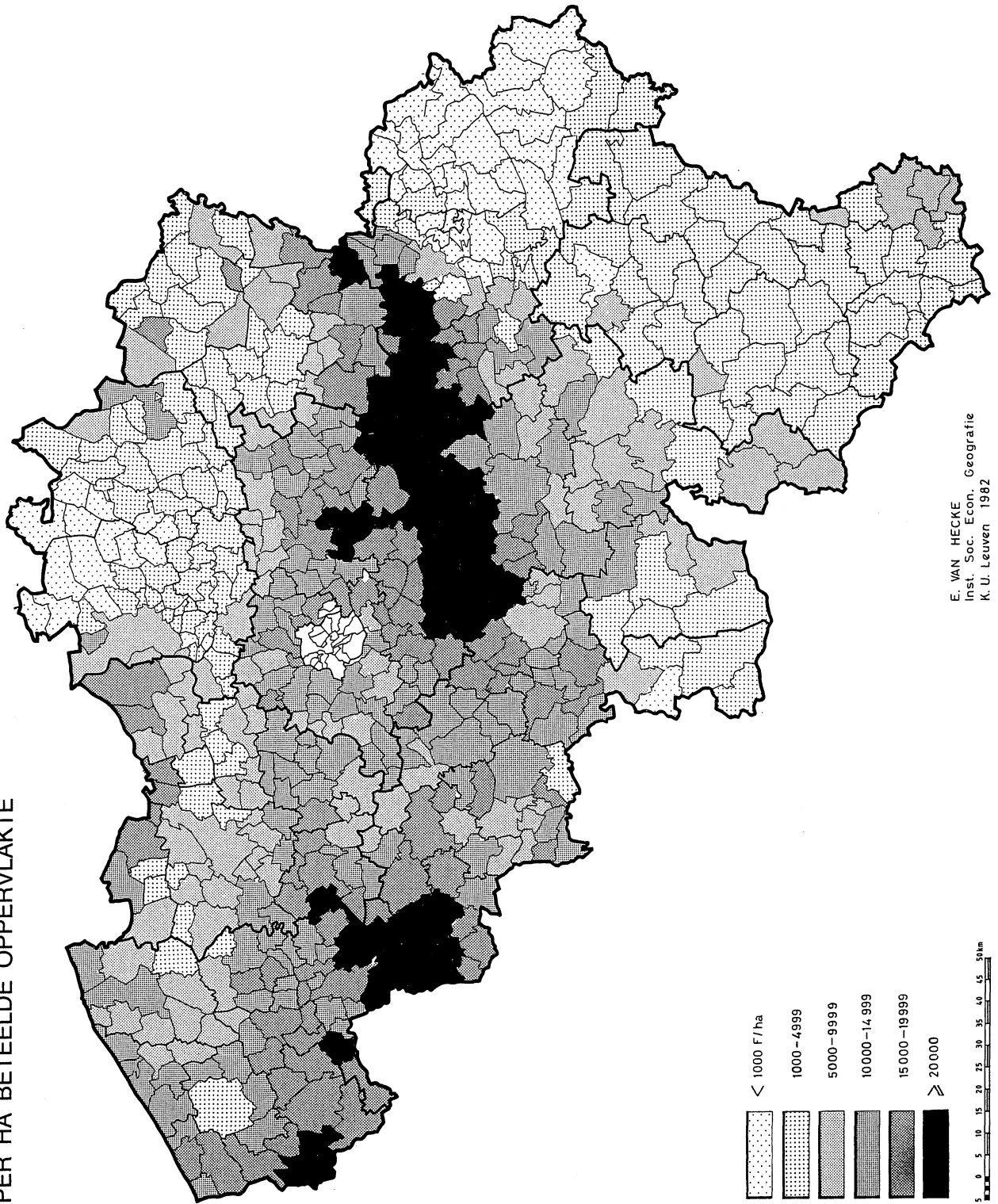
(3) Jadoul R.: Poging tot rangschikking van de landbouwbedrijven naar hun technisch-economische gerichtheid. Statistisch tijdschrift, 1970, 1, N.I.S., Brussel.

(4) Beschikking van de Commissie van 7 april 1978 houdende invoering van een communautaire typologie van de landbouwbedrijven. Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen L 148, 5 juni 1978.

(5) R. Goffinet en R. Hellemans: De nieuwe communautaire typologie voor landbouwbedrijven. L.E.I.-nota nr. 68, november 1978. Landbouweconomisch Instituut, Brussel.

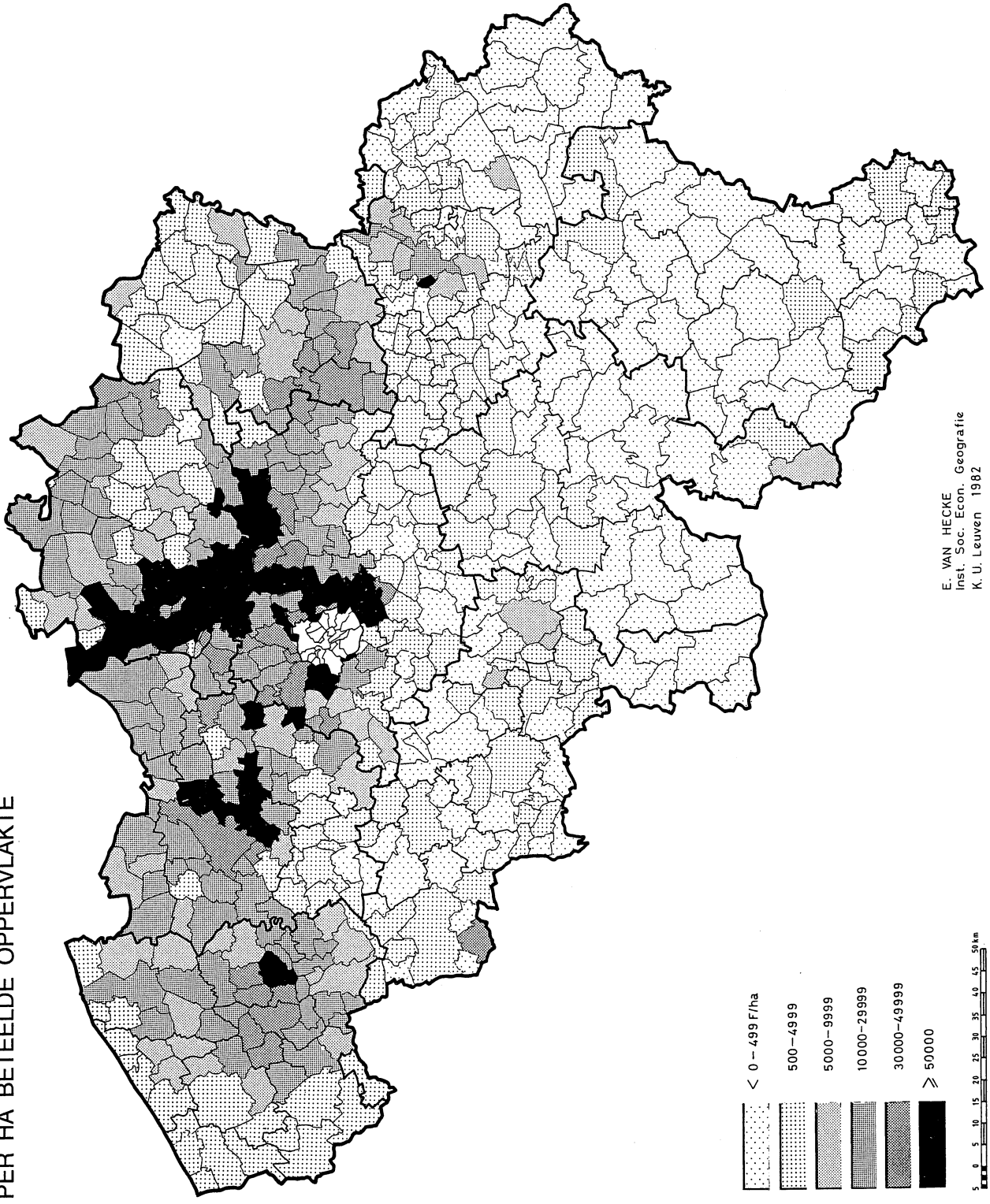
(6) Evolutie van bepaalde structurele gegevens in de Belgische landbouw tussen 1970 en 1979. Statistisch tijdschrift, 1981, 12, p. 685-711.

AKKERBOUWPRODUCTIE (1978)
WAARDE IN BRUTO STANDAARDSALDI («1972-74»)
PER HA BETEELDE OPPERVLAKTE

E. VAN HECKE
Inst. Soc. Econ. Geografie
K. U. Leuven 1982

TUINBOUWPRODUCTIE (inclusief blijvende teelten) (1978)
WAARDE IN BRUTO STANDAARDSALDI («1972-74»)
PER HA BETEELDE OPPERVLAKTE

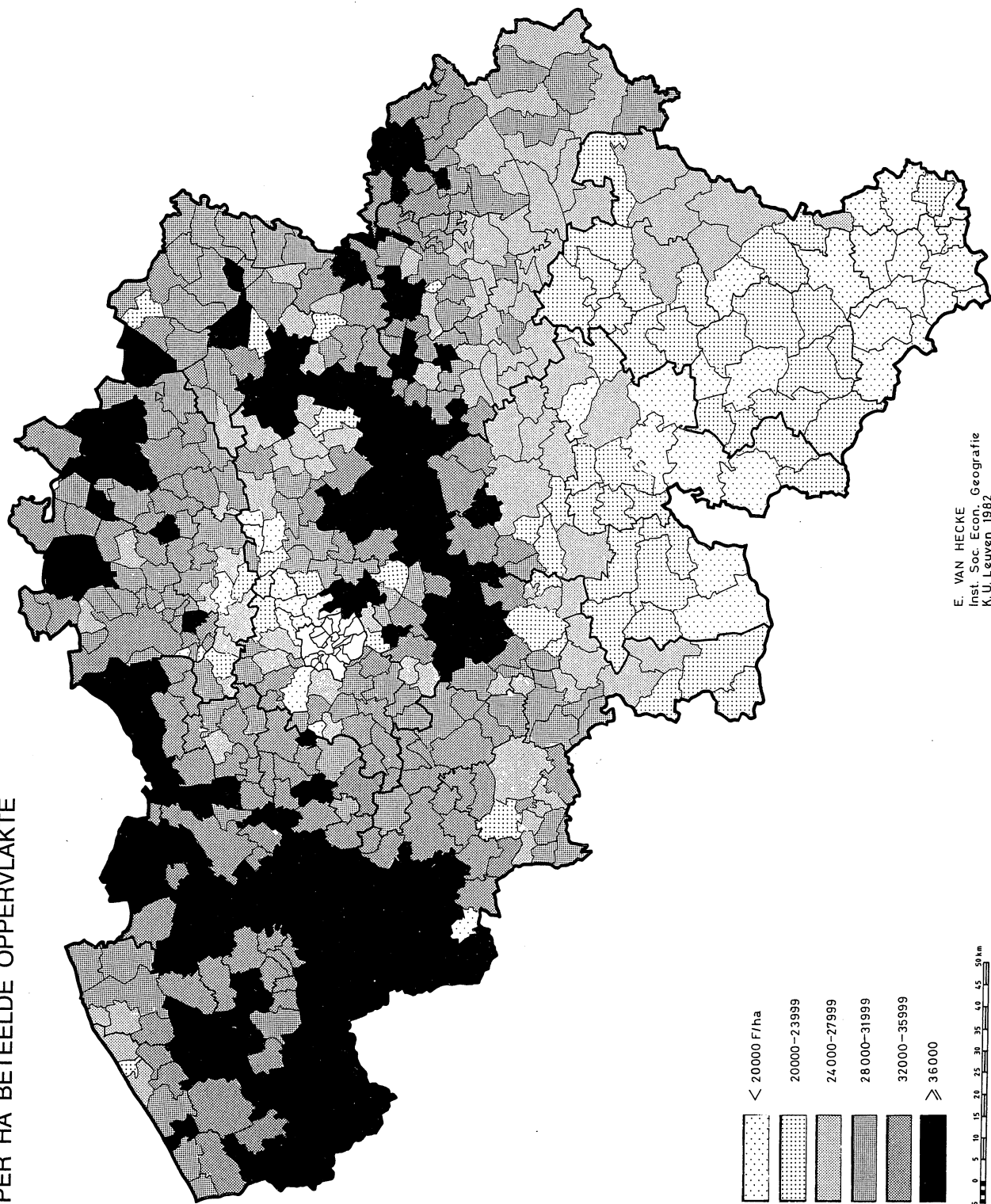
	< 0 - 499 F/ha
	500 - 4999
	5000 - 9999
	10000 - 29999
	30000 - 49999
	≥ 50000

E. VAN HECKE
 Inst. Soc. Econ. Geografie
 K. U. Leuven 1982

Bron: N.I.S. - landbouwtelling 1978

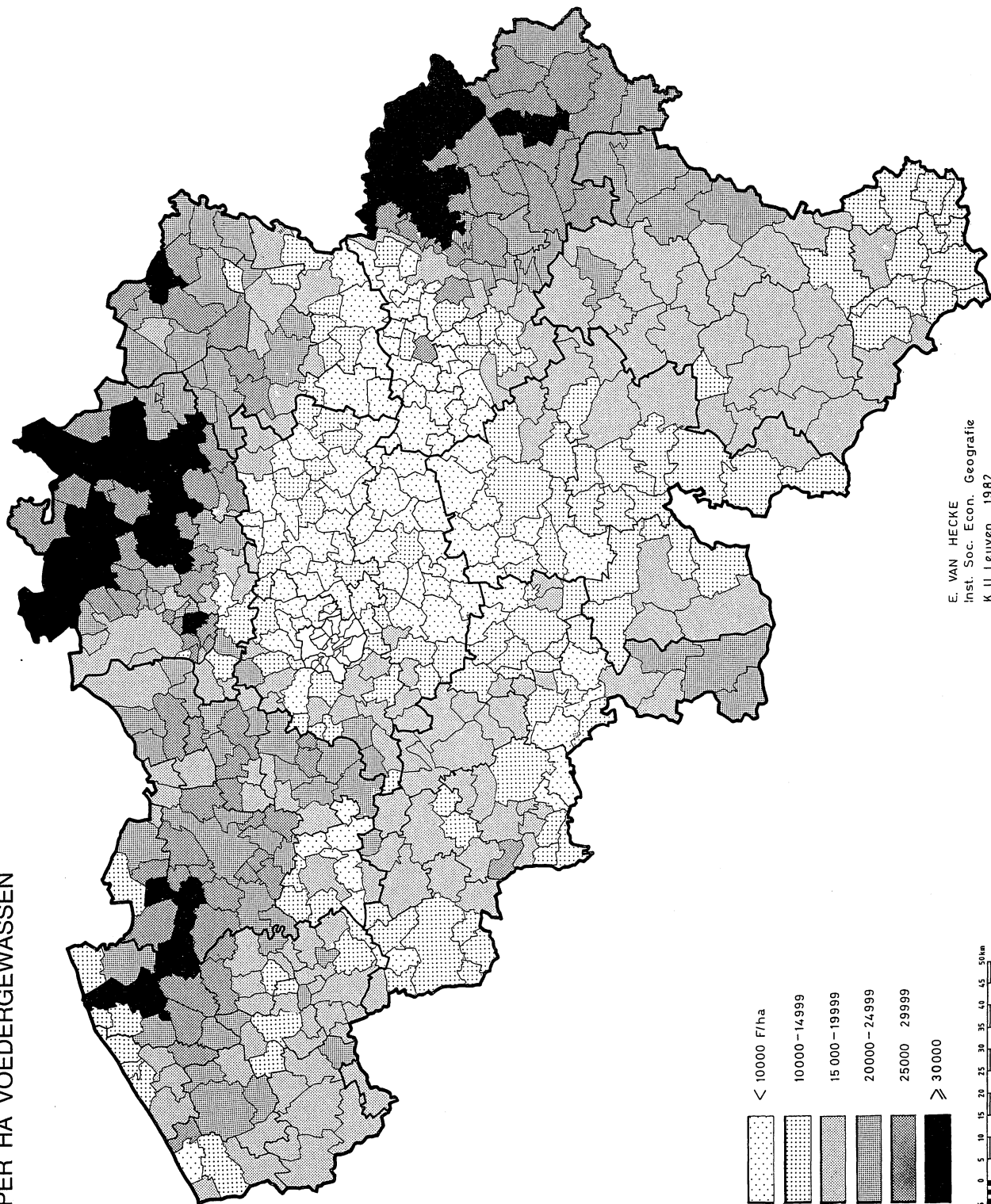
RUNDVEEPRODUCTIE (1978)
WAARDE IN BRUTO STANDAARDSALDI («1972-74»)
PER HA BETEELDE OPPERVLAKTE

E. VAN HECKE
 Inst. Soc. Econ. Geografie
 K.U. Leuven 1982

Bron: N.I.S. - landbouwtelling 1978

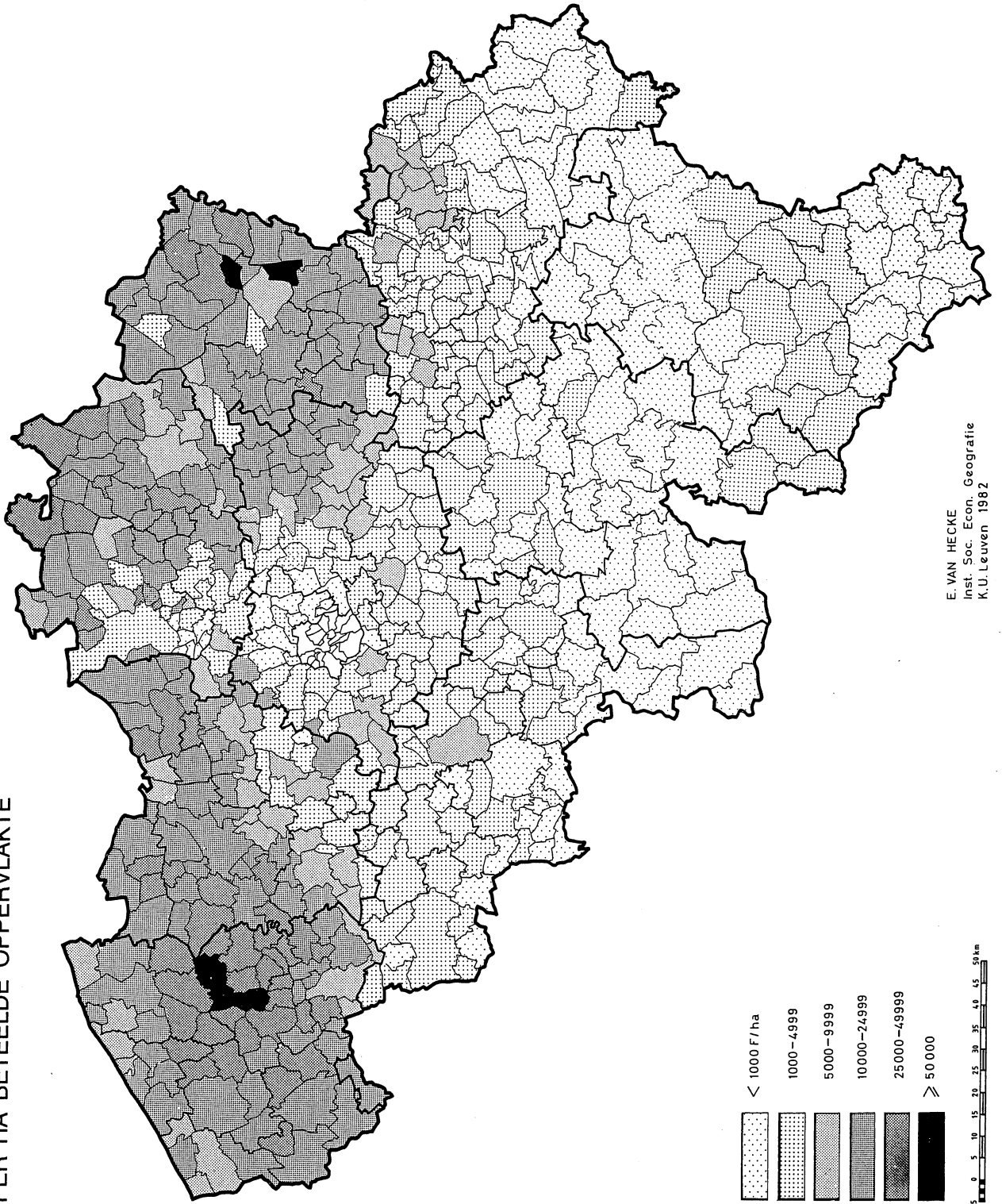
RUNDVEEPRODUCTIE (1978)
WAARDE IN BRUTO STANDAARDSALDI («1972-74»)
PER HA VOEDERGEGWASSEN

E. VAN HECKE
Inst. Soc. Econ. Geografie
K. U. Leuven 1982

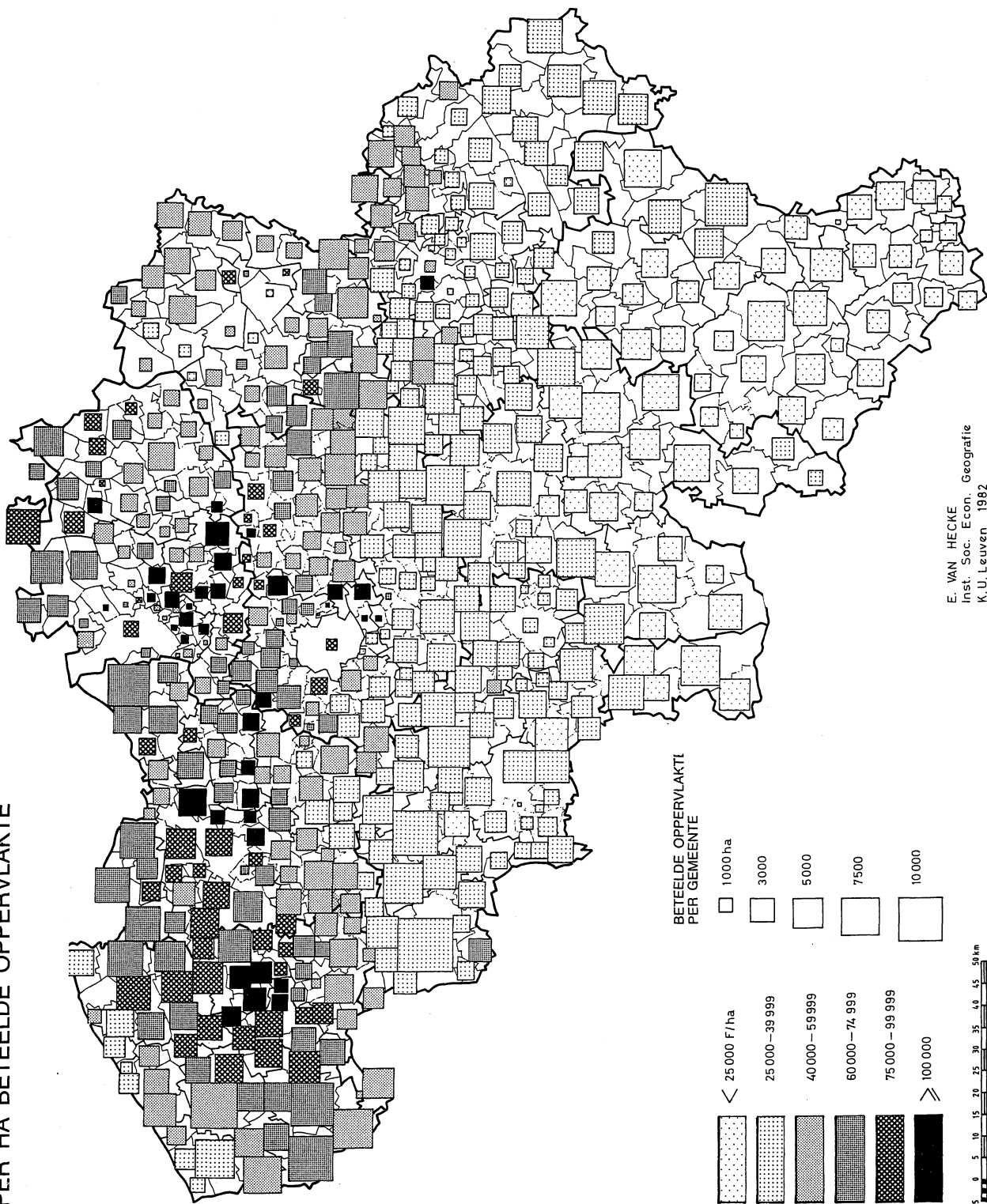
Bron: N.I.S. - landbouwtelling 1978

HOKDIERENPRODUKTIE (1978) WAARDE IN BRUTO STANDAARDSALDI («1972-74») PER HA BETEELDE OPPERVLAKTE

E. VAN HECKE
Inst. Soc. Econ. Geografie
K.U. Leuven 1982

TOTALE LANDBOUWPRODUCTIE (1978)
WAARDE IN BRUTO STANDAARDSALDI («1972-74»)
PER HA BETEELDE OPPERVLAKTE

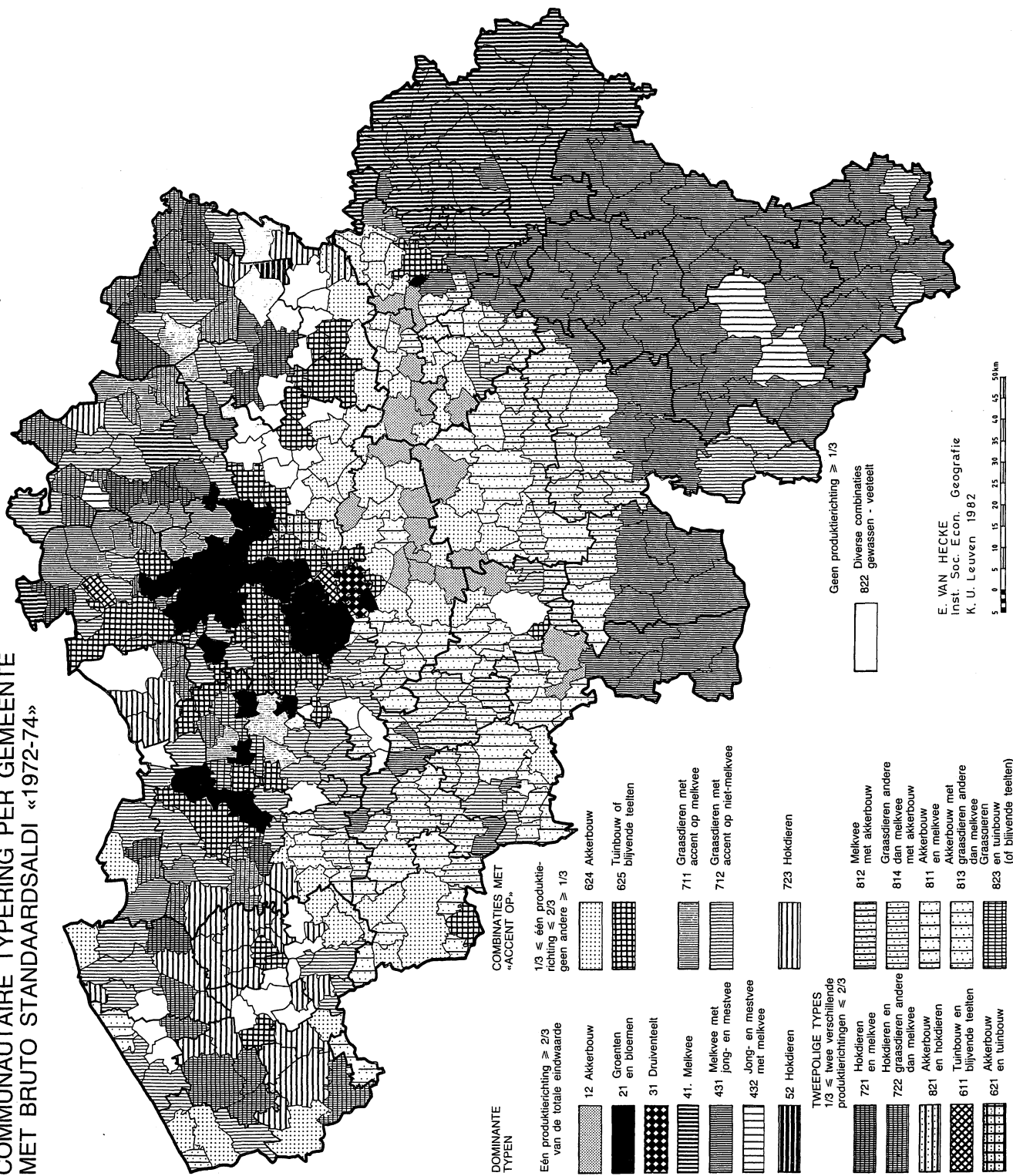
E. VAN HECKE
 Inst. Soc. Econ. Geografie
 K.U. Leuven 1982

Bron: N.I.S. - landbouw telling 1978

7

STRUCTUUR VAN DE LANDBOUWPRODUKTIE (1978)

COMMUNAUTAIRE TYPING PER GEMEENTE MET BRUTO STANDAARDSALDI «1972-74»

ENKELE VROEGER VERSCHENEN STUDIËN

- De Belgische input-outputrelaties 1959 (3 delen), algemene beschrijving van de berekeningsmethode, finale vraag tegen aankooprijzen en investeringen per bedrijfstak, technische coëfficiënten en de inverse matrix.

STATISTISCHE STUDIËN (1)

- Nr 1 — Analyse van de vraag op grond der Belgische Gezinsbudgetenquêtes van 1948-1949 en 1956-1957.
- Nr 2 — Groei van het nationaal inkomen van 1948 tot 1959 en vooruitzichten op deze basis voor de komende jaren.
— De gezinsuitgaven voor vaste brandstoffen, elektriciteit en stadsgas van 1948 tot 1959.
— De prijs- en inkomenselasticiteiten van de vraag der gezinnen naar steenkolen, gas en elektriciteit volgens de tijdreeksen 1948-1959 — Vooruitzichten inzake gezinsverbruik voor 1965.
- Nr 3 — Enkele aspecten van de nauwkeurigheid van ramingen gebaseerd op de gezinsbudgetenquêtes.
— Verdeling over provincies en taalstreken van de toegevoegde waarde per bedrijfstak en het totale binnenlandse produkt.
- Nr 4 — De nationale rekeningen van België 1953-1962.
- Nr 5 — Gezinsbudgetonderzoek 1961 — Beschrijving van de methode — Inkomen, consumptie en besparingen voor tien sociale groepen.
- Nr 6 — De toegevoegde waarde per bedrijfstak en per werknemer in de verschillende provincies en taalstreken van 1955 tot 1959.
— Evolutie van de industriële concentratie, verschillen in rendement, de bezoldigingen, de toegevoegde waarde en de investeringen volgens de dimensie van de industriële inrichtingen.
- Nr 7 — Gezinsbudgetonderzoek 1961 — Structuur van het gezinsbudget volgens gezinslasten en volgens taalstreken — Onderzoek naar het representatief karakter van het gezinsbudgetonderzoek.
- Nr 8 — De nationale rekeningen van België 1953-1963 — Hoofdpijnen van de ontwikkeling.
- Nr 9 — Gezinsbudgetonderzoek 1961 — Structuur van het budget volgens grootteklassen van de gemeenten en de bedrijfstak waarin het gezinshoofd tewerkgesteld is — Structuur van het budget voor gezinnen die spaarden enerzijds en die ontspaarden anderzijds.
- Nr 10 — De herziening 1964 van de index van de industriële produktie.
— Produktie-indexcijfers van intermediaire-, consumptie- en investeringsgoederen.
— Ontbinding van tijdreeksen in hun componenten volgens diverse methoden — Toepassing op enkele Belgische reeksen.
- Nr 11 — De nationale rekeningen van België 1953-1964 — Overzicht van de economische en sociale ontwikkeling.
- Nr 12 — Economische groei van provincies en taalstreken 1955-1963.
- Nr 13 — De nationale rekeningen van België 1953-1965.
- Nr 14 — Huidige stand van de regionale statistiek.
— Exportgerichtheid van de verschillende provincies en taalstreken.
— Regionale verdeling van het nationaal inkomen in 1961.
— Economische groei van de provincies en taalstreken van 1962 tot 1964.
- Nr 15 — Tewerkstelling en arbeidsvergoeding per industriële bedrijfstak in provincies en taalstreken van 1955 tot 1964.
- Nr 16 — De nationale rekeningen van België 1953-1966.
- Nr 17 — Typologie van de Belgische gemeenten naar graad van de verstedelijking op 31 december 1961.
— Vergelijking der gezinsbudgetenquêtes gehouden bij arbeiders- en bediendengezinnen in 1961 en 1963.
- Nr 18 — Verdeling over provincies en taalstreken van de toegevoegde waarde per bedrijfstak en van het totaal binnenlands produkt — jaren 1965 en 1966.
— Regionale indexcijfers van de industriële produktie (basis 1964 = 100).
— Hervorming van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen.
- Nr 19 — De nationale rekeningen van België 1963-1967.
- Nr 20 — De nationale rekeningen van België 1965-1968.
- Nr 21 — De nationale rekeningen van België 1953-1969.
- Nr 22 — Input-outputtabel van België voor 1965.
- Nr 23 — Economische groei van de provincies en taalstreken van 1965 tot 1968.
— Exportgerichtheid van de verschillende provincies en taalstreken — Jaren 1966 tot 1968.
- Nr 24 — Naar een uitbreiding van de nationale rekeningen.
- Nr 25 — De nationale rekeningen van België 1966-1970.
- Nr 26 — Bijkomende karakteristieken van de economische ontwikkeling op grond van de nationale rekeningen 1963-1970.
— De investeringen van de producenten-verdelers van elektriciteit: test van acceleratie- en de capaciteitshypotesen.

(1) De nummers 1 tot en met 14 zijn verschenen onder de titel «Statistische en Econometrische Studiën».

- Nr 27 — Indeling van de Belgische gemeenten in statistische sectoren.
— De industriële investeringen van de taalstreken van 1955 tot 1969.
— Input-outputtabel 1965. Aanvullende gegevens over de beroepsbevolking per bedrijfstak.
- Nr 28 — De nationale rekeningen van België 1963-1971.
- Nr 29 — De woninghuurprijzen in 1970 en 1971.
- Nr 30 — Toegevoegde waarde per werknemer in de nijverheid van 1953 tot 1969.
— De industriële investeringen van de provincies van 1955 tot 1969.
- Nr 31 — Studie van enkele toepassingen met recurrentievergelijkingen.
— Bijkomende karakteristieken van de economische ontwikkeling op grond van de nationale rekeningen 1963-1971.
- Nr 32 — Optimale afronding in de zin der kleinste kwadraten en volgens het schema van Makeham van een gedeelte van een sterftetafel over een bepaald leeftijdsinterval.
— Economische groei van provincies en taalstreken van 1966 tot 1971. Toegevoegde waarde en totaal produkt per bedrijfstak en geografisch gebied.
- Nr 33 — De nationale rekeningen van België 1965-1972.
- Nr 34 — Nationale rekeningen van België. Ramingen in prijzen van 1970 voor de periode 1953-1964.
— Bijkomende karakteristieken van de economische ontwikkeling op grond van de nationale rekeningen 1965-1972.
- Nr 35 — Sterftetafels 1968-1972.
— Omtrent de afronding van een sterftetafel volgens het schema van Makeham.
- Nr 36 — De nationale rekeningen van België 1966-1973.
- Nr 37 — De keramische nijverheid van 1957 tot 1972.
— De groeven en aanverwante industrieën van 1955 tot 1972.
— De kleinijverheid van 1955 tot 1972.
— Exportgerichtheid van de verschillende provincies en taalstreken in 1969 en 1970.
- Nr 38 — Het gezinsbudgetonderzoek 1973-1974 (I).
- Nr 39 — Analyse van de actuariële elementen voortvloeiend uit de afgeronde sterftetafels HS (1968-1972) HD (1968-1972) en HFR (1968-1972).
— Exportgerichtheid van de verschillende provincies en taalstreken in 1971. Leveringen aan het buitenland per bedrijfstak en geografisch gebied.
- Nr 40 — De nationale rekeningen van België 1966-1974.
- Nr 41 — Het gezinsbudgetonderzoek 1973-1974 (II).
- Nr 42 — Sterftetafels per taalgebied 1968-1972.
— Enkele basisgegevens over de demografische ontwikkeling van België en zijn regio's.
— De woninghuurprijzen in 1973.
- Nr 43 — Bijkomende karakteristieken van de economische ontwikkeling op grond van de nationale rekeningen 1966-1974.
— Economische groei van de provincies en taalstreken van 1970 tot 1974. Toegevoegde waarde en totaal produkt per bedrijfstak en geografisch gebied.
— Exportgerichtheid van de verschillende provincies en taalstreken in 1972. Industriële leveringen aan het buitenland per bedrijfstak en geografisch gebied.
— De industriële investeringen van de provincies en van de taalgebieden van 1970 tot 1974.
- Nr 44 — Omzet van de ondernemingen en hun aankopen van investeringsgoederen sinds 1 januari 1971, op grond van de aangiften inzake de belasting over de toegevoegde waarde.
- Nr 45 — De nationale rekeningen van België 1966-1975.
- Nr 46 — Het gezinsbudgetonderzoek 1973-1974 (III).
- Nr 47 — Bevolkingsramingen 1976-1985 voor het Rijk en zijn regio's.
— Sterftetafels volgens huwelijksstaat 1968-1973.
- Nr 48 — Bijkomende karakteristieken van de economische ontwikkeling op grond van de nationale rekeningen 1966-1975.
— Vergelijking van alternatieve concentratiemaatstaven voor de industriële sectoren in België.
— De gemiddelde procentuele verandering van een tijdreeks voor een bepaald tijdsinterval — Ideale coëfficiënt van Pesek — Toepassing op de economische groei en op de industriële investeringen van de taalstreken en van het Rijk van 1970 tot 1974.
- Nr 49 — Input-outputtabel van België voor 1970.
- Nr 50 — Het gezinsbudgetonderzoek 1973-1974 (IV).
— Het gezinsbudgetonderzoek bij zelfstandigen 1973-1974.
- Nr 51 — Exportgerichtheid van de verschillende provincies en taalstreken in 1973. Industriële leveringen aan het buitenland per bedrijfstak en geografisch gebied.
— Typologie van de Belgische gemeenten naar graad van verstedelijking op 31 december 1970.
— Overwegingen met het oog op een optimaal gebruik van moniteurs bij de controles van de land- en tuinbouwteelt in België.
— De personele inkomensverdeling in België: statische analyse.
— De begrotingen van de gemeenten 1972-1975.
- Nr 52 — De nationale rekeningen van België 1967-1976.
— Bijkomende karakteristieken van de economische ontwikkeling op grond van de nationale rekeningen 1967-1976.
- Nr 53 — Exportgerichtheid van de verschillende provincies en gewesten in 1974. Industriële leveringen aan het buitenland per bedrijfstak en geografisch gebied.
— Industriële concentratie in een open economie: de toestand in België.

- Nr 54 — De nationale rekeningen van België 1968-1977.
- Nr 55 — Exportgerichtheid van de verschillende provincies en gewesten in 1975. Industriële leveringen aan het buitenland per bedrijfstak en geografisch gebied.
— Economische groei van de provincies en gewesten van 1970 tot 1976. Toegevoegde waarde en totaal produkt per bedrijfstak en geografisch gebied.
- Nr 56 — De Belgische Stadsgewesten.
— Bijkomende karakteristieken van de economische ontwikkeling op grond van de nationale rekeningen 1968-1977.
— De Europese Sociale Rekeningen.
- Nr 57 — De nationale rekeningen van België 1970-1978.
- Nr 58 — Statistieken ten dienste van de bedrijven — Hun beschrijving en methodologie.
- Nr 59 — Nieuwe bevolkingsvooruitzichten (1976-2000) voor België, zijn gewesten en arrondissementen.
- Nr 60 — Exportgerichtheid van de verschillende provincies en gewesten in 1976. Industriële leveringen aan het buitenland per bedrijfstak en geografisch gebied.
— Economische groei van de provincies en gewesten — jaar 1977. Toegevoegde waarde en totaal produkt per bedrijfstak en geografisch gebied.
- Nr 61 — De nationale rekeningen van België 1970-1979.
- Nr 62 — Exportgerichtheid van de verschillende provincies en gewesten in 1977. Industriële leveringen aan het buitenland per bedrijfstak en geografisch gebied.
— Bijkomende karakteristieken van de economische ontwikkeling op grond van de nationale rekeningen 1970-1979.
- Nr 63 — Negenhonderdduizend vreemdelingen in België. Weerspiegeling van de recente sociaal-economische evolutie en de grenslijging.
— Spreiding en relatiepatroon van de Belgische nederzettingen in 1980 (met kaart buiten tekst).
- Nr 64 — De nationale rekeningen van België 1970-1980.
- Nr 65 — Het bodemgebruik in België en de evolutie ervan sinds 1934 volgens de kadastrale gegevens.
- Nr 66 — Bijkomende karakteristieken van de economische ontwikkeling op grond van de nationale rekeningen 1979-1980.
— Exportgerichtheid van de verschillende provincies en gewesten in 1978. Industriële leveringen aan het buitenland per bedrijfstak en geografisch gebied.
- Nr 67 — De nationale rekeningen van België 1970-1981.

